

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Berat Albayrak** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Filiz Kerestecioğlu

Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun (EPDK), 24 Haziran 2017 tarihli Resmi Gazete'de yer alan ve Şebekeye, Bağlantı Görüşünde yer alan rakamın üzerinde güç ve enerji veren lisanssız GES'lere ilgili fatura döneminde herhangi bir elektrik bedeli ödenmemesini öngören 22 Haziran 2017 tarihli kararı, 1 Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Alınan karara göre, bağlantı sözleşmesindeki rakamın görmezden gelinebilecek şekilde üzerine çıkan üreticiye yalnızca bu fark için değil, ürettiği tüm elektrik enerjisi için hiçbir ödeme yapılmamaktadır. Üreticiye normalde görmezden geldiği bu farkı ayarlayabilmesi için yeterli süre tanınmamış, Ramazan Bayramı tatiline denk gelen bir haftada detaylı bir teknik çalışma gerektiren bu işlemi yapması beklenmiştir. İşletmeler bir hafta içerisinde bu düzenlemeyi yapamadığından Temmuz ayı içinde, şebekeye fazla güç ve enerji verdiği tespit edilen onlarca Güneş Enerjisi Santrali işletmelerine, söz konusu dönemde şebekeye verdiği elektriğin karşılığı olan ödemeler yapılmamıştır.

Güç aşımının teknik bir zorunluluktan mı gerçekleştiği yoksa kasıtlı mı yapıldığı yönünde bir ayrıma gidilmeden tüm işletmelere uygulanan bu yaptırım neticesinde, çoğu küçük ve orta ölçekli olan bu yatırımcılar, milyonlarca lira zarara uğramıştır. Üstelik, güç aşımının çoğunun

GES sisteminden ya da ölçüm sistemindeki hatalar gibi teknik nedenlerden kaynaklandığı bilinmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve EPDK tarafından Güç aşımının teknik bir zorunluluktan ve limitli bir süre için yapılıyor olması ile sisteme fazla enerji vermek amaçlı yapılıyor olması bir tutulmamalıdır.

Uluslararası arenada sistemdeki invertörlerin çıkış toleransları $\pm$ %2 mertebesindedir. Cihazlardaki bu toleranslar düşünüldüğünde bir GES projesinin sayacından okunan değerin $\pm$ %3,5 oranında hatalı olabileceği anlaşılmaktadır. Yani üreticinin hedeflenen değerin %3,5 üzerinde üretim yapması normal karşılanmalıdır.

Faturalama için veri sağlayan elektrik dağıtım şirketlerince kullanılan sayaçların da hata toleransları vardır. Ölçüm cihazlarının hata toleransları da ortalama $\pm$ %1,5 seviyesindedir. Ayrıca sayaçlar değerleri yukarı yuvarlama yaparak okumaktadır. Bu nedenlerle gerçekte güç aşımı olmamasına rağmen sayaçların ölçüm toleranslarından gelen güç aşım bilgileri yatırımcıların aleyhine bir durum yaratabilmektedir.

Üretimlerindeki çok ince aşırı üretim marjları için yüzbinlerce lira zarar eden pek çok üretici aşırı üretime getirilen cezalardan korktukları için üretimlerini %15 civarında kıstımlardır. Bu nedenle, halihazırda devreye alınmış güneş enerjisi santralleri, eksik üretim yapmakta, potansiyelleri boşa harcanmaktadır. Yapılması gereken, üreticiye fazla üretimleri için ödeme yapılmamasıyken üreticinin neden ince marjlar için astronomik cezalara tabi tutulduğu anlaşılamamaktadır.

Diğer yandan, hemen hemen tüm küçük ölçekli projeler, finans kuruluşlarınca finanse edilmekte ve bu projeler kredi kullanılarak yapılmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli yatırımcılar için büyük önem arz eden santral gelirlerinin ödenmemesi halinde, gelecekte bu kişiler bankalar nezdince problem yaşayarak kredibilitelerini kaybedebileceklerdir. Yatırımcıların gelecekte yapacakları proje finansmanları için bu durum risk olarak kabul edilecek ve finansman şartları ağırlaşabilecektir.

Güneş Enerjisi üreticilerinin son dönemde karşılaştığı sıkıntılar cezalarla da sınırlı değildir. 2017 yılı başında da yine lisanssız üreticiler için sistem kullanım bedelleri bir önceki yılın 3.5 katına çıkarılmış, güneş enerjisi üreticilerinin maliyetleri büyük oranda artırılmıştır.

Bu ağır yaptırımların ve yüksek maliyetlerin 1000 MW'lık YEKA (Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı) projelerinin uygulamaya konmasıyla aynı döneme denk gelmesi, hükümetin küçük ve orta ölçekli üreticiyi üretimden dışlayarak büyük firmaları tekelleştirme amacı taşıdığı şüphesi doğurmaktadır. Zira, Rüzgar YEKA ve Güneş YEKA ihalelerinin ikisini de hükümete yakınlığıyla bilinen ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Belediye Başkanı olduğu dönemde aldığı ihalelerle büyümeye başlayan ve AKP hükümeti döneminde büyük bir hızla

zenginleşen Kalyon Grup'un içinde bulunduğu konsorsiyom kazanmıştır. Bilindiği gibi, Türkiye'de 1000 MW ölçeğinde projeleri alabilecek sınırlı sayıda yatırımcı vardır. Üretimden küçük üreticinin silinmesi, ileride kartelleşmeye ve büyük üreticinin istediği fiyatı belirlemesine ve uzun vadede rekabetin tamamen ortadan kalkarak enerjinin kamuya yüksek rakamlarla satılmasına neden olabilecektir.

Ülkemiz yenilenebilir enerji kaynakları yönünden dünyanın en zengin ülkelerden birisidir. Güneş Enerjisinde yılda 380 milyar kwh/yıl elektrik elde edebilecek potansiyeli mevcuttur. Almanya'da uygulanan teşvik mekanizmaları sayesinde elektrik tüketiminin yaklaşık %2'si fotovoltaiklerden (PV)'lerden sağlanmaktadır. Ülkemizde ise henüz çok yeni olan Güneş Enerjisi Yatırımları doğru biçimde teşvik edilmek yerine ne yazık ki küçük ve orta ölçekli üreticiler ağır maddi cezalarla cezalandırılmaktadır.

Bu bağlamda,

1. Temmuz ayında kaç Güneş Enerjisi Santrali işletmesine şebekeye fazla güç ve enerji verdiği gerekçesiyle ödeme yapılmamıştır? Bu işletmelerin toplam zararı ne kadardır?
2. Üreticiye fazla üretimleri için ödeme yapılmaması yerine üretici neden ince marjlar için astronomik cezalara tabi tutulmaktadır?
3. 22 Haziran 2017 tarihli karar yürürlüğe girmeden önce neden üreticiye üretim farkını ayarlayabilmesi için yeterli süre tanınmamıştır? Bir hafta süre detaylı bir teknik çalışma gerektiren bu işlemi yapmak için yeterli midir?
4. Kasıt olmadan teknik bir zorunluluk ya da ölçüm sistemindeki hatalar nedeniyle güç aşımı yapan firmalar için cezai şartları bağlantı anlaşmasında belirlenen üretim sınırının üzerindeki kısım için uygulamayı düşünüyor musunuz?
5. Güç aşımında aşılan miktar ve süresi konusunda teknik zorunluluklar dikkate alınarak mevzuata en az $\pm$ %3,5 düzeyinde belirli toleranslar koymayı düşünüyor musunuz?
6. 22.06.2017 tarih ve 7150-3 sayılı kurul kararı sonucu getirilen cezai şart ile firmaların geçmişte imzaladıkları bağlantı anlaşmasındaki cezai şartlar arasındaki çelişkiler giderilecek midir?

7. Ödemelerin yapılmaması neticesinde işletmelerin düştüğü zor durumu göz önünde bulundurarak güç aşımı konusunda gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için yatırımcılara makul bir süre verecek misiniz?
8. Uygulanan ağır yaptırımlarla küçük ve orta ölçekli işletmeler üretimin dışına mı itilmeye çalışılmaktadır? Güneş Enerjisi Üretiminin yalnızca 1000 MW'lık YEKA gibi büyük ihaleleri almış Kalyon Grup gibi büyük şirketler tarafından mı yapılması hedeflenmektedir?
9. Enerji sektöründeki tekelleşme, ileride rekabeti tamamen ortadan kaldırarak kamuyu yüksek enerji maliyetlerine mahkum edebilecektir. Bu konuda Bakanlığınızın görüşü nedir?
10. Milyonlarca lira zarara uğrayan yatırımcıların ne kadarı yerli ne kadarı yabancı sermayelidir? Yerli yatırımcı bu ağır cezalardan nasıl etkilenmektedir, Bakanlığınız bu konuda bir incelemede bulunmuş mudur?